

Skab en rød tråd i barnets overgang mellem børnehave og skole

Af Anne Breinhold Olsen, Danmarks Evalueringsinstitut

Man risikerer at miste vigtig viden om barnets sproglige kompetencer, når de “skifter spor” fra dagtilbud til skole. Fagfolk opfordrer derfor kommunerne til at skabe en minimumsmodel for overlevering af viden. På Lolland er man allerede i fuld gang med at sikre, at de mindreårige lollændere får relevante ord med på vejen – i overgangen til skolen og i overgange andre steder i systemet.

Det er ikke let at skabe den røde tråd mellem det sprogarbejde, der foregår i børnehaven, og det, der sker i skolen. Det oplever nogle af de børnehaveklasseledere og indskolingslærere, der deltog i EVA-undersøgelsen “Ord med på vejen – vurderinger af børns sprog i tiden omkring skolestart” (2008). Derfor opfordrede fagfolk i undersøgelsen kommunerne til at skabe en minimumsmodel for, hvordan man overleverer viden om barnet mellem de forskellige institutioner. En opfordring, man har taget til sig i Lolland Kommune.

Mistet viden ved forskellig praksis

Den røde tråd bliver klippet, ofte fordi kommuner, skoler, daginstitutioner og personer har meget forskellig praksis i forhold til at overlevere viden. Det betyder, at det tager længere tid at få det fulde billede af, hvad barnet kan sprogligt – og hvad det eventuelt har brug for, når det starter i skolen. Risikoen er, at lærerne først senere i løbet af skoletiden bliver klar over, hvad barnet har brug for, og dermed taber vigtig tid i forhold til at sætte forebyggende ind – hvilket kan have konsekvenser for barnets senere skoletid og uddannelse.

Lolland går foran med standarder

Den risiko vil man gerne minimere i Lolland Kommune. Derfor har man nedsat en arbejdsgruppe, der skal udvikle standarder for, hvordan man overleverer viden, når man på kommunens fire distriktsskoler modtager børn fra kommunens i alt 29 dagtilbud.

Arbejdsgruppen er en del af projektet “Ord med på vejen i Lolland Kommune” og består af fagprofessionelle fra dagtilbuds- og skoleområdet som f.eks. sprogpædagoger, talehørekonsulenter, lærere og pædagogiske konsulenter. Ambitionen er at skabe en tæt forbindelse mellem det, der sker i daginstitutionen, og det, der sker i skolen på såvel sprogområdet som andre områder, forklarer arbejdsgruppemedlem og pædagogisk konsulent Ida Byrge Sørensen.

“Vi tror på, at en tidlig systematisk indsats kan give børnene en god skolestart og ruste barnet til sin videre læringsproces igennem livet – og det vil også gavne det læsefaglige niveau i skolen.”

Fagpersoner skal kende hinandens roller

I øjeblikket arbejder den lollandske arbejdsgruppe på at formulere standarder for hvilke overgangsaktiviteter, der skal være omkring barnet, når det starter i skolen. Eller med andre ord, hvilke standarder for møder eller arbejde med sproglige redskaber, der skal til for at udveksle den nødvendige viden mellem dagtilbud og skole. Standarderne skal være vejledende, men ikke fastlåsende, understreger Ida Byrge Sørensen og uddyber:

“Det skal være en slags guide, man som fagperson kan læne sig op ad. Et af hovedformålene er at skabe en struktur, hvor fagpersonerne har et godt kendskab til hinandens roller, til hvilke aktiviteter, man har gennemført i daginstitutionen, og hvilke, man planlægger at gennemføre i skolen. Ved at drøfte hvilke målsætninger, man arbejder med på de to niveauer, vil både pædagoger og børnehaveklasseledere få et endnu bedre udgangspunkt for at tilrettelægge deres indsats.”

Guide til koordination

Forventningen er, at en sådan guide vil kunne bidrage til både at føre viden opad i systemet, mod skolen, men også bagud mod daginstitutionerne, hvilket følgelig kan hjælpe de to niveauer til at koordinere deres pædagogiske arbejde, siger Ida Byrge Sørensen med et eksempel.

“Man taler om et årshjul for arbejdet i daginstitutionen: Hvornår er der blevet holdt forældresamtaler, hvad er der blevet diskuteret her? Hvordan har man arbejdet med de pædagogiske læreplanstemaer? Hvilke temaer har man arbejdet med? Den viden kan spille ind i den måde, man tilrettelegger det samlede forløb – inklusive sprogarbejdet – på i skolen, så man undgår “dobbeltarbejde” på nogle områder, mens man overser andre,” vurderer Ida Byrge Sørensen.

Samlet indsats skal medvirke til forebygge sociale problemer

Projekt Ord med på vejen i Lolland kommune bliver for alvor søsat i august 2009, hvor de redskaber, arbejdsgruppen har udviklet, afprøves i et pilotprojekt. Men faktisk er projektet en del af en langt større indsats, som går ud på at skabe et helt, sammenhængende system omkring barnet, fra det bliver født, til det bliver voksent. Målsætningen er at få flere unge til at tage en ungdomsuddannelse og således at forebygge de sociale problemer, Lolland Kommune har haft med f.eks. mange unge på kontanthjælp fortæller Jesper Grundtvig, udviklingskonsulent og tovholder på dette overordnede projekt, der har titlen “Fra barn til voksen”.

“Vi vil skabe en sammenhæng i hele kæden og skabe gode overgange, hvor der er tænkt over, hvordan man overleverer børnene, hvordan man modtager dem, osv. Vi fokuserer på tidlig indsats, forebyggelse og tværfagligt samarbejde – f.eks. samarbejde mellem faggrupperne. For der skal arbejdes tværfagligt for at få den sammenhæng.”

Barnets bog sikrer dialog

Samarbejdet mellem faggrupperne hjælpes på vej blandt andet ved at få lederne i de forskellige sektorer i kommunen til at konkretisere deres samarbejde i faste procedurer og skabe modeller for, hvordan det kan fungere. Desuden er man i gang med at udvikle en slags "Barnets Bog" som skal følge barnet og give et indblik i hvilke tilbud, barnet har fulgt, samt en interaktiv hjemmeside, hvor alle tilbud til børnene i kommunen lægges ind på en lineal fra minus 1 år til den unge fylder 25. Så meget tyder altså på, at lollænderne fremover kan forvente at få de relevante ord med på vejen på alle stadier.